

AL SERVEI DE CARLES VI D'ÀUSTRIA: UN DOCUMENT SOBRE ELS MILITARSEXILIATS AUSTRIACISTES MORTS A L'IMPERI (1715-1747)*

Agustí Alcoberro

L'exili austriacista a l'Imperi després de la Guerra de Successió continua mancat d'un estudi aprofundit, malgrat la seva enorme transcendència en termes quantitativs i qualitativs. Des de 1711 i, si més no, fins a la fi del decenni de 1720, alguns milers de súbdits de la monarquia hispànica, majoritàriament catalans, van optar per marxar a l'exili, a Viena o a les antigues possessions hispàniques, aleshores sota sobirania imperial. Nobles, eclesiàstics, oficials de l'exèrcit i alts funcionaris van constituir el cim d'un fenomen social molt ampli, que va afectar tots els estaments i que va incloure també, en molts casos, una important xarxa clientelar i familiar. Les conseqüències d'aquest exili es van deixar sentir en l'evolució política i social de la Catalunya del segle XVIII.

També van deixar una empremta remarcable a l'Imperi, on des de 1713 va funcionar el Consejo de España, encarregat de la gestió dels afers dels antics territoris hispànics a Europa i d'organitzar l'ajut directe als emigrants, a través de l'anomenada *Delegación de Españoles*. La majoria de les places del Consell van quedar en mans d'exiliats i la seva llengua oficial va ser el castellà. La constitució del Consell de Flandes (1717) i, alguns anys més tard, del d'Itàlia (1736) (amb la consegüent supressió del Consell d'Espanya, en aquesta darrera data) no van significar, però, la fi de la influència política dels exiliats, i dels seus descendents immediats. L'exili austriacista va tenir també una repercussió important en el pla militar i va donar lloc a interessantíssimes expressions en els àmbits intel·lectual, de religiositat i identitari, donat que els exiliats van mantenir els seus trets culturals propis durant decennis.

Fins fa uns pocs anys, els riquíssims fons hispànics del Haus-, Hof- und Staatsarchiv de Viena han estat escassament utilitzats pels historiadors. Hi han contribuït raons de tipus tècnic i econòmic, però també algunes prevencions per part d'alguns corrents de la historiografia catalana. En les ratlles següents, ens proposem esbossar un ràpid balanç de la historiografia catalana sobre l'exili austriacista i presentar un document excepcional, provinent del fons *Spanien Varia* d'aquell arxiu, que ens informa de la sort d'una seixantena d'oficials austriacistes morts a l'Imperi entre 1715 i 1747.

L'exili austriacista en la historiografia

Els fons *Italien-Spanischen Rat* i *Spanien Varia* del Haus-, Hof- und Staatsarchiv hostatgen una documentació importantíssima per reconstruir la vida de l'exili austriacista a l'Imperi, tant pel que fa a la seva elit rectora, en el pla polític i militar, com pel que fa al gran nombre d'exiliats humils que sol·licitaren –i, en general, obtingueren– algun tipus d'ajuts i

pensions. L'arxiu vienès custodia també una impressionant i voluminosa crònica coetània: les *Narraciones históricas desde el año 1700 hasta el año 1725...* de Francesc de Castellví i Obando (1682-1757). Tot i que el text conclou amb el primer Tractat de Viena, que significà l'establiment de la pau entre Carles VI d'Àustria i Felip V d'Espanya, un any abans que Castellví iniciés el seu exili vienès, l'historiador i militar de Montblanc va aplegar-hi una informació excepcional, amb un anecdotari molt ric i amb un gran interès per documentar la vida d'un nombre ingent de persones de totes les classes socials.

Tanmateix, aquests fons no van merèixer l'atenció dels historiadors fins a les darreres dècades del segle XIX. Va ser mossèn Mateu Bruguera (1820-1882) el primer a utilitzar el treball de Castellví i altres documents de l'arxiu vienès en la seva obra *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña en 1713-1714*, publicada a Barcelona els anys 1871-1872. Tot i que mancada metodològicament, i de resultats força desiguals, l'obra de mossèn Bruguera va alertar de la importància de la documentació austríaca, tant per reconstruir els fets de la Guerra de Successió, que aleshores començaven a ser enaltits políticament pel catalanisme naixent, com també per conèixer la vida dels exiliats.

És en aquest context que l'historiador Salvador Sanpere i Miquel (1845-1915) va realitzar un esforç excepcional, que ha continuat marcant la historiografia catalana sobre el tema, si més no fins al decenni de 1980. D'una banda, Sanpere i Miquel va encarregar la realització d'una còpia del manuscrit de Castellví, avui custodiada a la Biblioteca de Catalunya. D'altra banda, a través de les dades fornides pel cronista montblanquí i d'altres documents vienesos, va redactar la voluminosa *Fin de la Nación Catalana* (1905), que assenyalava una autèntica fita en la producció historiogràfica romàntica catalana sobre aquesta qüestió. No dubtem a afirmar que un gran nombre de monografies sobre la Guerra de Successió i el setge de Barcelona de 1713-14, des de les pàgines dedicades a aquest tema en la *Història de Catalunya* de Ferran Soldevila (publicada el 1934-35) fins a l'obra enciclopèdica *L'Onze de Setembre* de Santiago Albertí (impresa el 1964), són deutores bàsicament dels treballs de Castellví i Sanpere.

La tasca d'acostament als fons vienesos i, amb ells, a l'exili austríacista, va tenir una nova fita en l'obra del musicòleg Josep Rafael Carreras i Bulbena (1860-1931). Carreras, interessat inicialment en els orígens de l'òpera a Barcelona, que cal vincular a la cort de l'arxiduc Carles, ben aviat va estendre les seves inquietuds envers la temàtica de la Guerra de Successió i la postguerra. Sobre la primera va escriure l'obra bilingüe (en català i alemany) *Carlos d'Àustria y Elisabeth de Brunswich Wolfenbüttel a Barcelona y Girona*, impresa a Barcelona el 1902. Sobre la segona, el treball *Villaruel, Casanova, Dalmau. Defensors heroics de Barcelona en el setge de 1713-1714*, editat el 1912. L'interès per Dalmau, que s'exilià a Viena el 1725, l'admiració per la figura de l'emperador Carles VI i el seu coneixement de la llengua alemanya, excepcional a la Barcelona d'aleshores, el dugueren a fer una nova prospecció, en aquest cas epistolar, als arxius vienesos. Però Carreras optà per un altre arxiu estatal austríac: el Kriegsarchiv, o arxiu de l'exèrcit. L'abundosa documentació que va reunir (especialment historials d'oficials) pot ser consultada avui a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Tot hauria fet pensar que, en els primers decennis del segle XX, la historiografia catalana es trobava en una situació immillorable per abordar, de primera mà, el tema de l'exili austríacista. No hi mancaven ni els coneixements tècnics i històrics, ni el desig de modernitat, d'objectivitat i d'obertura a Europa, ni tan sols l'existència d'unes institucions estatals o paraestatals (la Mancomunitat, d'antuvi; després, la Generalitat republicana), capaces d'assumir-ne els aspectes infraestructurals i econòmics. Però el cert és que la gran generació d'historiadors noucentistes va negligir la problemàtica de l'exili. Soldevila, per exemple, tan atent a la crònica de Castellví i al treball de Sanpere i Miquel en les seves pàgines vibrants sobre el setge de Barcelona de 1713-14, hi dedica tan sols dos breus passatges de la seva *Història de Catalunya*, i encara de manera col·lateral. El primer, tot parlant de l'actitud vacil·lant de Carles VI davant la defensa de Barcelona, afirma:

«Sembla que a Viena [Carles VI] tenia un consell format exclusivament per espanyols, que l'instava fortament a la continuació de la guerra i a la conquesta de tota la Monarquia espanyola» (vol. III, p. 1144, en l'edició de 1962).

El segon, en descriure, la conquesta de Sardenya de 1717, escriu:

«i si alguns catalans anaren en l'exèrcit expedicionari, catalans van lluitar també en els rengles adversos, sota l'alt comandament d'aquell marquès de Rubí, el gran defensor de Mallorca, que ara defensava també, amb el títol de virrei, l'illa de Sardenya. (...) Encara aquí els exèrcits de Felip V lluitaven contra els catalans.» (Ibidem, p. 1192).

Tot plegat, una dotzena de línies mal comptades en les més de cent pàgines destinades a descriure la guerra i la postguerra. A parer nostre, l'actitud de Ferran Soldevila pot obeir a dues raons, l'una més estrictament política i l'altra de discurs historiogràfic. La primera fóra l'arregliment gairebé unànim de la intel·lectualitat liberal catalana amb la causa dels aliats durant la Primera Guerra Mundial. La francofilia de la nostra intel·lectualitat difícilment podia fer concessions a un Imperi que era vist, en tots els sentits, com una darrera rèmora del món feudal i de l'absolutisme.

Quant a la segona, Soldevila cau en el parany de presentar els catalans com a víctimes propiciatòries de la raó d'estat, i l'actuació de les monarquies britànica i austríaca després del Tractat d'Utrecht com el seu exemple màxim. Soldevila és, aquest sentit, un deutor literal de Sanpere i Miquel, que havia afirmat que l'arxiduc va ser «*el más querido de los catalanes y el más ingrato con ellos*». Des d'aquest punt de vista, tal vegada legítim però amb una certa tendència al maniqueisme, l'exili ja no podia ser acceptat com una opció nacional vàlida, sinó tot just com una actitud individual i, poc o molt, sospitosa de tebiesa. No endebades, el 1902, alguns anys enrere, Carreras i Bulbena havia dedicat algunes planes a rebatre la suposada ingratitude de l'emperador Carles, tot presentant precisament com a prova de la seva generositat la relació recíproca establerta a l'exili entre el monarca i els seus vassalls més fidels (*Carlos d'Àustria...*, pp. 328-425).

En qualsevol cas, el període d'excepcional normalitat nacional clos el 1936 no va ser aprofitat per la nostra historiografia per avançar significativament en l'estudi de l'exili austriacista. Tampoc la immediata postguerra no va ser, òbviament, un marc idoni per a l'establiment de recerques en aquesta línia. Tanmateix, a partir del decenni dels cinquanta es van desenvolupar dues iniciatives que havien de tenir importants repercussions.

D'una banda, l'historiador Pere Voltes va publicar l'obra *L'arxiduc Carles d'Àustria, rei dels catalans* (primera edició, en versió castellana, 1953), nucli de la seva tesi doctoral, dirigida per Jaume Vicens i editada el 1963. En el procés d'elaboració de la tesi, Voltes va fer una estada a Viena, el 1955, sobre la qual ha deixat notes molt emotives (l'antiga capital imperial vivia aleshores l'ocupació conjunta de les forces aliades). Aquella estada va ser profitosa perquè va donar lloc a algunes obres de documentació, com *Documentos de tema español existentes en el Archivo de Estado de Viena* (Barcelona, 1964, 2 vols.) i altres articles menors. Voltes s'inscrivía, doncs, en una línia ja iniciada en l'article de Juan Pérez de Guzmán y Gallo «Inventario de los documentos referentes exclusivamente a España, que se hallan en el Archivo del Ministerio de Estado de Austria», publicat al *Boletín de la Real Academia de la Historia* el 1921.

Tanmateix, ni l'inventari ni la tesi de Voltes semblen copsar en la seva autèntica dimensió la importància de la documentació sobre l'exili austriacista existent a Viena. Tal vegada el context polític, que no afavoria la recerca en un tema que inevitablement havia d'evidenciar paral·lelismes amb l'exili de 1939, o tal vegada els mateixos compromisos polítics i institucionals de l'historiador amb el règim no ho van aconsellar.

Paral·lelament, en una altra òrbita, l'historiador Ferran Duran i Canyameras (1889-1972) va publicar l'obra divulgativa *Els exiliats de la Guerra de Successió* (Barcelona, 1964). El

treball era clarament deutor de les obres de Castellví i Sanpere i Miquel, respecte a les quals no oferia gaire novetats documentals, però va tenir l'enorme atractiu d'aplegar, en una breu síntesi divulgativa, el gran nombre de dades de què es disposava sobre aquesta temàtica i, per tant, va exigir el seu redimensionament. En definitiva, doncs, amb el llibre de Duran i Canyameras l'exili austriacista sortia de l'ostracisme a què l'havia sotmès la generació noucentista.

Durant les dècades de 1980 i de 1990, la interpretació dels fets de la Guerra de Successió i de la immediata postguerra ha viscut una gran evolució, que ha tendit a superar els maniqueïsmes d'altre temps i a replantejar, sobre bases noves, els fonaments ideològics i socials dels dos bàndols. D'altra banda, la recerca ha estat dirigida també a buidar els grans arxius internacionals, especialment francesos, britànics, holandesos i hongaresos. Els treballs de Josep M. Torras i Ribé (1980), Carme Pérez Aparicio (1981), Núria Sales (1981), Antoni Porta (1984), Enric Tello (1990) i Joaquim Albareda (1993) i les aportacions d'altres historiadors com Zoltan Fallenbüchl (1979) i Janos Kalmar (1986) han contribuït, sens dubte, a superar les interpretacions romàntiques d'altre temps i a redefinir les característiques d'aquell període.

En aquest nou context, l'estudi de l'exili austriacista ha viscut algunes importants aportacions. D'una banda, la publicació a la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos* de l'interessant article de Zoltan Fallenbüchl «Españols en Hongrie au XVIIIè siècle» (1979) ens ha permès acostar-nos a les línies d'investigació realitzades a partir d'arxius locals i parroquials hongaresos i d'altres estats orientals i balcànics de l'antic Imperi. Aquesta línia ha permès reconstruir exemples significatius de la relació entre els regiments hispànics i la població local i, sobretot, del procés d'adaptació i d'integració, certament complex, de les famílies immigrants en la nova realitat social

D'altra banda, l'historiador venecià Giovanni Stiffoni va publicar (1991) un interessantíssim document de 1726, custodiat al Haus-, Hof- und Staatsarchiv de Viena, que presenta una nòmina de 331 exiliats que percebien pensions de l'Imperi, aplegats en diversos grups socials. Es tracta d'un document de gran interès, ja que presenta també una breu nota biogràfica de cada un d'ells.

Finalment, la historiadora Virginia León ha vingut publicant, des del 1991, diversos treballs sobre l'exili austriacista, basats en els fons de l'arxiu de Viena, d'un notable interès documental i historiogràfic. La línia de recerca d'aquesta autora és, com assenyalava recentment en un dels seus treballs més complets (1996), l'estudi de «*la administración de la monarquía austríaca en el siglo XVIII a través del Consejo Supremo de España que se establece en Viena en 1713 al finalizar la guerra de Sucesión española y que, bajo distintas administraciones, atraviesa los siglos XVIII y XIX*».

El nostre document

Transcrivim i anotem un document extret del fons *Spanien Varia*, fasz. 67, del Haus-, Hof- und Staatsarchiv de Viena. El text va ser enllestit el 1747, tot i que és probable que fos iniciat anteriorment. Es tracta d'un document oficial, nascut a l'escalf de l'administració austríaca. Hi ha diverses correccions, ortogràfiques i de contingut, d'una altra mà. Va ser, doncs, revisat.

El text esmenta un total de seixanta oficials de l'exèrcit imperial, que van morir a l'Imperi entre 1715 i 1747. De cada un d'ells presenta una breu nota biogràfica i assenyalava el lloc i data de la mort i el cementiri on es troba enterrat. Permet, doncs, conèixer amb precisió alguns dels fets bèl·lics en què van participar a l'exili i, a més, establir fidedignament la data del seu decés que, en molts casos, ens era fins ara desconeguda. En alguns ocasions ens dóna, així mateix, notícies precioses sobre els seus orígens, com s'esdevé amb el general de batalla Juan Francisco Ferrer, a qui diversos treballs el consideren nascut a Barcelona, i de qui, amb aquest document, podem afirmar que era navarrès.

El document permet establir la filiació geogràfica dels oficials esmentats. Així, 25 provenien del Principat de Catalunya i un total de 33 ho feien de la Corona d'Aragó (5 eren valencians i 3 aragonesos). D'altra banda, 16 eren castellans (entenen el terme en un sentit ampli) i 7 eren bascos o navarresos. Dos portuguesos i un napolità completaven la nòmina, ja que, en un cas, no se n'especifica l'origen territorial.

Una gran majoria (44) van morir i van ser enterrats a Viena, fet que prova l'enorme atractiu de la capital imperial i la facilitat amb què molts exiliats van poder escapar als bans en què, periòdicament, se'ls exigia que es desplaçessin a altres territoris. Entre els morts fora de la capital (16), destaquen els òbits produïts a Itàlia (10), i especialment a la Llombardia (6). Quatre decessos es van produir a les fronteres orientals de l'Imperi (Hongria, Belgrad, Transilvània i el Banat de Timisoara), un als Països Baixos hispànics (Brusel·les) i un a Friburg de Brisgòvia, territori en disputa permanent entre l'Imperi i la França borbònica.

Entre els esmentats, descobrim oficials com el general Luís de Arroyo, madrileny, que «*servió de coronel en la guerra contra el Turco los años 16, 17 y 18*» i va morir a Viena el 1724; o com el capità valencià Jaume Llinàs, natural de Xàtiva, que «*servió con este grado toda la guerra de España y la guerra que se siguió contra el Turco*» i que va morir a la capital de l'Imperi el 1745. I catalans amb una llarga experiència militar a la Península Ibèrica, que van continuar les accions bèl·liques a Hongria i en altres fronteres imperials, com Antoni Desvalls i de Vergós, marquès de Poal, o el coronel Pere Brichfeus.

També abunden els qui han servit com a governadors de presidis i fortaleses, com el castellà Pedro Martínez Patón, governador de Gradisca, a la frontera amb Venècia; el navarrès Juan Francisco Ferrer, governador a Lipari (Sicília); el marquès de Marialba, governador de Pescara en la defensa fallida de 1734; o el català Jaume Carrera, que va ser governador de Càller en la defensa de 1717 i després de Fiume i del castell de Milà, on morí el 1743. Hi ha també virreis, com el comte d'Erill, que ho va ser de Sardenya en el període 1711-13; o el seu successor, el portuguès comte d'Atalaya, que hi va governar en els anys 1714-17 i que, en haver-la d'abandonar, va esdevenir governador del Castell Nou de Nàpols.

Hom es refereix també al regiment d'infanteria d'Aragó, actiu a Itàlia i a Hongria en els anys següents a la Guerra de Successió, i que el 1723 va prendre el nom de regiment d'Alcaudete, en referència al seu responsable màxim, el comted'Alcaudete, fill del comte d'Orpesa; al regiment d'infanteria d'Ahumada, actiu en la Guerra de Successió, present a Buda el 1716, que va participar en la Tercera Guerra Turca (1716-18) i que consta en els llibres de matrícula si més no fins al 1722; i al regiment de Vázquez, actiu a Hongria el 1735.

D'altra banda, el text descriu realitats socials molt diferenciades, que l'exili va contribuir a aguditzar. Així, a un extrem, hom descobreix alguns grans nobles com els comtes d'Erill, Antonio Vicentelo, esdevingut gran d'Espanya el 1707 per decisió de Carles III i mort a Viena el 1715, i el seu fill José, mort el 1732; el comte de la Corzana, Diego Hurtado de Mendoza, mort el 1720; o el comte de Santa Cruz, Manuel Fernández de Córdova, que a començament de 1715 cobrava de l'erari públic una pensió d'entre 6.000 i 8.000 florins, per la seva condició d'exiliat de «primera classe» o de «primera qualitat» i que va morir a Viena el 1722.

Al l'altre extrem, hom observa exiliats morts a l'Hospital d'Espanyols de Viena, que havia estat fundat el 1718, probablement en la més extrema misèria. Aquest és el cas de l'aragonès Blas Ferrer, de vida particularment atzarosa, que després de dos llargs empresonaments per part de l'exèrcit borbònic, va traslladar-se a Viena el 1720, on, segons una relació de 1726, «*se mantiene muy accidentado*» i on, segons el nostre document, va morir el 4 de febrer de 1736 després d'un exili duríssim: «*Padeció mucho, fue muy poco considerado. El emperador le llamava "mi mártir"*». Una mort semblant, en la pobresa i a l'hospital, va esperar a altres oficials, com el català Dídac Pallarès (1736), l'aragonès Alfonso Díez de Aux (el mateix any) o el navarrès Manuel Iñiguez Abarca (1746), que algunes obres suposen erròniament mort l'11 de setembre de 1714 a Barcelona.

Del text es desprèn que el primer Tractat de Viena de 1725, que suposà la pau entre Carles VI i Felip V i establí la restitució de béns i rendes a la península per als exiliats, va afectar

de manera molt desigual els diversos grups socials. Tot ens fa creure que, mentre els exiliats de major nivell social van optar majoritàriament pel retorn, la immensa majoria dels refugiats de nivell social mitjà o baix van preferir restar a l'Imperi, on disposaven d'algun tipus d'ofici públic, a l'exèrcit o a l'administració, o bé d'una pensió. Així, per exemple, la família dels comtes de la Corzana va retornar a Castella el 1738.

Dels 16 oficials morts a l'Imperi abans de 1725 que consten en el document, no menys de 5 eren grans d'Espanya i disposaven de rendes com a exiliats «de primera classe». Contràriament, només 6 dels 44 que hi moriren després d'aquella data (el duc d'Híjar, el comte de la Puebla, el comte d'Erill, el marquès de Valparaíso, el marquès de Peñafloreda i el marquès de Rubí) poden ser considerats pròpiament com a aristòcrates. Dins les famílies nobiliàries, es palesa també un comportament divergent entre els detemptors del títol i dels drets sobre el patrimoni, que acostumen a retornar, i els cabalers, que opten majoritàriament per restar a l'Imperi. Un exemple familiar ens sembla particularment emblemàtic, en aquest sentit: mentre Josep Galceran de Cartellà i Çavastida, baró d'Albí, varetornar als seus territoris feudals el 1725 (any en què va morir), el seu germà Oleguer va continuar al servei de l'exèrcit imperial, i va morir, amb el grau de coronel, com a conseqüència de les ferides rebudes a la batalla de Guastalla, el 19 de setembre de 1734.

El Tractat de Viena de 1725 va permetre també la marxa a l'exili d'alguns dels oficials detinguts per les tropes borbòniques a Barcelona el mateix setembre de 1714. Aquest va ser el cas, com el document registra, dels catalans Miquel Ramon i de Tord i Eudald Mas i Duran, empresonats a la Corunya i després (1719) a Segòvia, que van morir a Viena el 1728 i el 1732, respectivament. El també català Miquel Aixandri, empresonat a Pamplona i traslladat a Segòvia el 1719, va morir a Viena el mateix any de 1732, any en què també ho féu el veterà general català Josep Bellver, empresonat a Ondarribia, alliberat el 1719 per les tropes franceses, exiliat a Gènova i després a Viena, de qui el text afirma: «*Se halló en 15 sitios y 18 combates; jamás fue herido. Murió muy viejo*». D'altres, però, no els van poder seguir en la marxa a l'exili, com el general Villarroel.

Hem transcrit el document tot seguint les normes habituals: respecte escrupulós al text original, regularització de l'ús de les majúscules, normalització de la puntuació, etc. Amb les notes, hem intentat completar altres aspectes biogràfics dels 60 personatges esmentats al text, especialment pel que fa a la seva activitat a l'exili, i presentar alhora algunes de les institucions que van aglutinar l'exili austriacista i que hi són citades.

Notas de oficiales de todos grados españoles que murieron en servicio del emperador Carlos Sexto y de la emperatriz María Teresa y dónde están sepultados, y otros (1)

1715, en 10 de febrero. Don Antonio Vicentello y Eril, conde de Eril, virrey que fue de Cerdeña, consejero de Estado; en 1707 le hizo grande (2). Murió en Viena. Está sepultado en los Trinitarios Descalzos (3).

1718, en 10 de febrero. El coronel don Lorenzo de Quirós. Castellano. Murió en Viena. Sepultado en los Esp[añol][e]s. Blancos. (4).

1719, en 26 de henero, murió don Diego de Lorente, theniente que fue de las guardias de a cavallo que tenía el emperador Carlos Sexto en España. Sepultado en los Trinitarios Descalzos. Castellano (5).

1720, en 24 de abril, murió en Viena don Domingo de Orbea, coronel gobernador de Regimiento de Aragón, que en 1723 perdió el nombre y se nombró de Alcaudete (6). De Álaba. Sepultado en los Trinitarios Descalzos (7).

1720, en 16 de julio, murió en Viena don Diego Hurtado de Mendoza, nombrado conde de la Corzana. Fue virrey de Cataluña, general del rey de Portugal, comisario general de España en 1708, nombrado por el emperador Carlos Sexto estando en Barcelona. En 1713 fue nombrado plenipotenciario para el Congreso de Utrecht, donde asistió el emperador. Como era un cavallero muy noble, y en Germania no está en estimación el que no tiene título de barón, conde o marqués, y no tenía el título de conde más que por aclamación, el emperador en 1714 le dio el título de conde del Sacro Romano Imperio. Está sepultado en los Trinitarios Descalzos. Castellano. Consejero de Estado (8).

1722, en 24 de marzo, murió don Lorenzo Manuel Fernández de Córdoba, conde de Santa Cruz. Fue general de las galeras de España. Passó al servicio del rey Carlos 3º en 1706; le hizo general de las galeras. Tuvo el título de mariscal y le hizo grande de España, gentilhombre de cámara (9). Sepultado en los Trinitarios Descalzos de Viena. Nacido en Córdoba (10).

1723, en 2 de setiembre, murió en Viena don Francisco González de Santa Cruz. El rey Carlos 3º le dio el título de marqués de Villa de Ebro y de mariscal. Castellano, nacido en la ciudad de Alfaro. Sepultado en los Trinitarios Descalzos (11).

1722, en 29 de setiembre, murió en Viena don Pedro Manuel de Atalaya, conde de Atalaya. Fue general de las armas portuguesas en Cataluña. Al tiempo de la evacuación de Cataluña entró en servicio del rey Carlos. Le hizo grande, consejero de Estado, mariscal, y le dio el gobierno del Castillo Nuevo de Nápoles. Portugués. Sepultado [espai en blanc] (12).

1724, murió en Viena don Antonio Desvalls y de Vergós, señor de Poal. Fue comandante general en las fronteras de Lérida y coronel de cavallería. Está sepultado en San Francisco. Catalán (13).

1728, en 2 de abril, murió en Viena don Miguel Ramon y de Tort, theniente general. Catalán. Está sepultado en los Trinitarios Descalzos (14).

1729, en 19 de agosto, murió en Viena don Fernando Pinateli, duque de Híjar por su muger. Fue consejero de Estado y mariscal. Napolitano. Sepultado en San Francisco (15).

1729, en 9 de diziembre, murió en Viena don [espai en blanc], de Portugal, conde de la Puebla. Fue en España, en la Guerra de Sucesión, general comandante de las tropas propias del rey Carlos; después tuvo el grado de mariscal. Castellano. Está sepultado en San Miguel (16).

1732 (17), murió en Viena el coronel Acedelón Mas y Duran. Estuvo muchos años prisionero. Sepultado en San Estevan. Catalán, nacido en Barcelona (18).

1732, en 5 de abril, murió en Viena don Joseph Bellver. Fue sargento mayor de las Reales Guardias Catalanas. Se halló en 15 sitios y 18 combates; jamás fue herido. Murió muy viejo, con el grado de general de batalla. Catalán, nacido en Lérida. Sepultado en San Estevan (19).

1732, en 18 de mayo, murió en Viena don Christóval de Ivarra, theniente general. Está sepultado en San Francisco de Paula. Vizcaíno (20).

1732, en 28 de noviembre, murió en Viena don Nicolás Alexandrí, con grado de coronel. Catalán, nacido en Llagostera (21).

1732, en 24 de dezembro, murió en Viena don Joseph Roger de Eril, olim Vicentelo, conde de Eril. Fue capitán de guardias españolas del rey Fhelipe. Prisionero, tomó el partido del rey Carlos. Fue coronel de infantería. Nació en Castilla. Está sepultado en los Trinitarios (22).

1733, en VI de setiembre, murió en Viena don Raphael Nebot, con el grado de theniente general. Catalán, nacido en Riudoms. Está sepultado en la Escuela Pía (23).

1735, murió en Viena don Vicente Estupiñà, theniente coronel que fue del regimiento de la Marina de Nápoles. Valenciano, nacido en el Grau. Sepultado en la parroquia de Leopoldestat, donde murió.

1730, en 16 de agosto, murió en Viena don Pedro Martínez Patón, general de batalla y gobernador actual (sic) de Gradesca, confín del Veneziano. Castellano (24).

1736, en 4 de febrero, murió en Viena, en el Hospital de Españoles (25), el coronel don Blas Ferrer, aragonés. Fue coronel de infantería luego que el rey Carlos ocupó la frontera de Aragón en 1705, a la parte de la Rivera de Ebro. Se señaló mucho en su servizio. Dos veces fue prisionero, con grandes riesgos. Padeció mucho, fue poco considerado. El emperador le llamava «mi mártir» (26).

1736, en 8 de dezembro, murió en Viena, en el Hospital de Españoles, el capitán don Diego Pallarès. Fue sargento mayor de la Coronela de Lérida. Catalán, natural de Lérida (27).

1736, en 3 de henero, murió en Viena, en el Hospital de Españoles, el coronel don Alfonso Díaz y Aus, sugeto de experiencias militares (28).

1740, en 2 de marzo, murió en Viena el general de batalla don Juan Francisco Ferrer, gobernador que fue de Termini. Navarro. Sepultado en San Estevan (29).

1741, en setiembre, murió en Viena el general de batalla don Juan Oribe. Vizcaíno (30).

1718, murió en Viena don Juan Timor, sargento mayor. Está sepultado en los Trinitarios Descalzos. Valenciano, natural de Orihuela (31).

1727, murió en Viena el coronel don Gaspar Portolá. Está sepultado en los Trinitarios Descalzos. Catalán, nacido en Valaguer (32).

1736, en 14 de noviembre, murió en Viena el cavallero don Luís de Eril. Sepultado en los Trinitarios Descalzos. De la familia de los condes de Eril, nacido en Castilla (33).

1738, en 14 de marzo, murió en Viena don Gabriel Balú, cavallerizo que fue del almirante de Castilla. Sepultado en los Trinitarios Descalzos (34).

1739, murió en Viena don Francisco Justiniani, marqués de Peñaflovida. Sepultado en los Trinitarios Descalzos. Nacido en Madrid (35).

1739, murió en Viena don Joachín Balú, último de su familia. Sepultado en los Trinitarios Descalzos (36).

1738, en 19 de noviembre, murió en Viena don Joseph Camprodon, general de batalla que en 1705 pasó al servicio del rey Carlos, siendo coronel del rey Fhelipe, y desde este año fue general. Nacido en Perpiñà (37).

1722 (38), murió en Viena don Francisco Cortada de Marlés, teniente coronel. Sepultado en [espai en blanc]. Catalán (39).

170 (sic), murió en Viena el coronel don Juan Nebot, que lo era desde el año de 1705. Catalán, natural de Riudoms. Sepultado [espai en blanc] (40).

1736, murió en Viena el coronel don Francisco Busquets del Bosc, nombrado Mixans. Catalán, establecido en Terraza. Sepultado en [espai en blanc] (41).

1724, murió en Viena el coronel don Pedro Brigfeus. Catalán, nacido en Castelltersol (42).

1724, murió en Viena el general don Luís de Arroyo. Sirvió en la guerra de España de coronel desde 1706, que pasó al servicio del rey Carlos. Sirvió de coronel en la guerra contra el Turco los años 16, 17 y 18. Está sepultado en San Francisco. Castellano, nacido en Madrid.

1745 (43), murió en Viena don Luís Cantó, en 23 de marzo (44), con grado de coronel, y nombrado en 1734 para el gobierno de Lipari. Valenciano, nacido en Alcoy. Sepultado en San Estevan (45).

1745, murió en 4 de febrero el capitán don Jayme Llinàs. Sirvió con este grado toda la guerra de España y la guerra que se siguió contra el Turco. Valenciano, nacido en Xàtiva. Sepultado en San Estevan.

1745, murió en Viena en 2 de agosto don Francisco Vila y Lleó, con grado de coronel. Sirvió toda la guerra de España de alférez y teniente de las Reales Guardias Catalanas. Catalán, nacido en Barcelona. Sepultado en María Hilf (46).

1745, murió en Viena, en 12 de junio, don [espai en blanc] Torres, nombrado marqués de Marialba, con grado de general de batalla. Gobernador de Pescara, que la defendió en 1734. Sepultado en San Estevan. Español.

1746, en 28 de febrero, murió en Viena, en el Hospital de Españoles, don Manuel Abarca, que fue capitán en la defensa de Barcelona de 1713 y 1714. Navarro (47).

1741, en setiembre, murió en Viena don Juan Jansà, coronel gobernador del regimiento de infantería de Vázquez, fue sargento mayor de la Diputación de Cataluña. Catalán, fue sepultado en el cementerio de Montserrat (48).

1741, en 24 de marzo, murió don Antonio Boyl en Viena, capitán de regimiento de Garraffa. Valenciano, de la familia de los marqueses de Boyl (49).

Nota de los oficiales españoles que estando en actual servicio murieron fuera de Viena.

1723, murió en Gaeta don Ignacio Picalqués. Fue sargento mayor de las Reales Guardias catalanas, gobernador de Gerona, teniente general. Y siendo gobernador de Gaeta, murió allí, donde está sepultado. Catalán, nacido en Manresa (50).

1733 (51), murió en Pavía don Juan Simón Enríquez de Cabrera, hijo natural del almirante de Castilla. Fue theniente general. Estuvo muchos años prisionero en Francia. Castellano (52).

1735, murió en Asís don Pedro Morrás, que en 1719, siendo general de batalla, y teniendo regimiento, dexó el servicio y se retiró. Navarro (53).

1734, en 23 de setiembre, murió en Mantua don Bartholomé de Andia, marqués de Valparaíso, de las heridas que recibió en la batalla de Guastala. Fue teniente de las guardias españolas del rey Felipe. Dejó aquel servicio y en 1709 pasó al servicio del rey Carlos. Le hizo ayudante general, en 16 de febrero 1724 general de batalla, en 1732, en 31 de diciembre, le dio regimiento y le hizo teniente general. Le hizo grande y gentilhombre de cámara. Castellano (54).

1734, en 19 de setiembre, murió en la batalla de Guastala don Olaguer Çavastida y Font, teniente coronel del regimiento de Palfi. Fue cavallero, paje y gentilhombre. El mismo día que murió, el emperador le había echo la grazia de coronel. Catalán, natural de Barcelona, de la familia de los barones de Albí (55).

1740, en 31 de dezembre, murió en Bruselas don Joseph Rubí y Boxadós, marqués de Rubí. Fue ayudante general en 1706, después coronel general de la artillería en Cataluña. Virrey de Mallorca en 1713, virrey de Zerdeña en 1716, gentilhombre y en 1724, en VI de abril, gobernador de Amberes y él mismo mariscal, en 17 de julio de 1731 consejero de Estado, en 1734 fue elegido virrey de Sicilia, llegó a Malta y no entró en el reyno por estar ya ocupado de los españoles. Sepultado en el castillo de Amberes. Catalán (56).

1726, murió en Nápoles don Juan de Humada, siendo gobernador del Castillo Nuevo de Nápoles. En 1703 pasó a Portugal, al servicio del rey Carlos. El almirante de Castilla formó en Lisboa un regimiento de infantería española a sus costas para el rey Carlos, y fue el primer regimiento que se formó en su servicio. Fue coronel de este regimiento, en 1703 fue echo general de batalla. En la reforma de 1713 su regimiento continuó en pie. Con él sirvió en la guerra de Hungría de 1717. Fue echo teniente general, después mariscal. Está sepultado en el Castillo Nuevo de Nápoles. Castellano, nacido en Málaga (57).

170 (sic), murió en Hungría don Magí Vidal, siendo coronel gobernador del regimiento de Humada. Fue capitán de las Reales Guardias Catalanas. Catalán (58).

1743, murió en Milán don Joseph Bullfarinas, siendo coronel gobernador del regimiento de infantería del mariscal Vázquez. Catalán, nacido en Valaguer (59).

1728, murió en Belgrado don Antonio Llorach y de Muxó, capitán del regimiento de Marcelli. Fue capitán desde el año de 1707. Catalán, nacido en Solvella, de la familia de los señores de este pueblo. Allí está sepultado (60).

1732, murió en Friburg don Joseph Vilanova, siendo coronel del regimiento de infantería de Alcaudete. Fue capitán de las Reales Guardias Catalanas. Nació en Gerona, de la familia de los señores de Vilanova, en el l'Ampurdán (61).

1733, murió en el estado de Milán el coronel don Antonio Garzía, siendo gobernador de Eco, que lo tenía desde 27 de abril de 1728. Navarro.

1739, en febrero, murió en Milán el general de batalla don Pablo Duran, que defendió Jovara, siendo gobernador de ella en 1734. Catalán, natural de Reus, establecido en Esparraguera.

1740, en 7 de marzo, murió en Transilvania, Matersdorff, don Joseph Reart y Copons, siendo sargento mayor del regimiento de dragones de Ferger. Fue cavallero, paje y gentilhombre del

emperador. Está sepultado en la ciudad de Bisgritz. Catalán, nacido en Barcelona, de la familia de los condes de Santa Coloma (62).

1743, en henero, murió en Milán don Jayme Carrera, teniente general y teniente de gobernador actual del castillo de Milán. Catalán, natural de Villareix, confín de Aragón. Fue gobernador de Trapani (63).

1747, murió en febrero en Temisvar el general de batalla don Juan Escotto, siendo segundo comandante en Temisvar. Sirvió desde 1706, que se formó el regimiento de Zaragoza, de teniente coronel. Después fue coronel gobernador del dicho regimiento, que se nombró después de Alcaudete. Aragonés, nacido en Zaragoza, dexó heredera a la emperatriz María Teresa (64).

* Aquesta comunicació s'inscriu en una línia d'investigació sobre l'exili austriacista a l'Imperi. Agraïm l'ajut econòmic rebut del Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

Per a les referències bibliogràfiques esmentades en la introducció al document, vegeu la nota 1.

1. y otras: interpolació d'una altra mà.

Les notes sobre el text han estat elaborades mitjançant documents diversos del Haus-, Hof- und Staatsarchiv de Viena, especialment dels fons Italiani-Spanischen Rat (B. Supremo Consejo de España; G. Spanisch-Osterreichische Truppen; I. Vötrage der Zentralbehörden) i Spanien Varia. També han estat consultades les obres següents, a banda dels treballs especificats explícitament en nota: ALBAREDA, J.: *Els catalans i Felip V. De la conspiració a la revolta (1700-1705)*. Barcelona, 1993; ALBERTÍ, S.: *L'Onze de Setembre*. Barcelona, 1964; BATLLORI, M.: «La emigración austracista y el extrañamiento de 1767», dins *La época de la Ilustración. Historia de España dirigida por Ramón Menéndez Pidal*, t. XXXI, vol. I. Madrid, 1987, pp. XXXIII-LX; BRUGUERA, M.: *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona*. Barcelona, 1871-1872; CARRERAS i BULBENA, J. R.: *Carlos d'Àustria y Elisabeth de Brunswick Wolfenbüttel a Barcelona y Girona*. Barcelona, 1902 (reimpressió facsímil, amb presentació de P. Molas: Barcelona, 1993); CARRERAS i BULBENA, J. R.: *Villarreal, Casanova, Dalmau. Defensores heroicos de Barcelona en el setge de 1713-1714*. Barcelona, 1912 (reed., amb presentació de P. Molas: Barcelona, 1995); DURAN i CANYAMERES, F.: *Els exiliats de la Guerra de Successió*. Barcelona, 1964; FALLENBÜCHL, Z.: «Espagnols en Hongrie au XVIIIe siècle», dins *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos* (1979), pp. 85-147 i 199-224; KALMAR, J.: «Történeti Bevezetô», dins *Buda expugnata 1686. Europa y Hungaria 1683-1718*, Budapest, B.F.L., 1986, vol. II, pp.921-925 i 950-953; León, V.: *Entre Austrias y Borbones. El archiduque Carlos y la monarquía de España (1700-1714)*. Madrid, 1993; LEÓN, V.: «La oposición a los Borbones españoles: los austriacistas en el exilio», dins *Disidencias y exilios en la España moderna. Actas de la IV Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*. Alacant, 1997; LEÓN, V.: «Los españoles austriacistas exiliados y las medidas de Carlos VI», dins *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, 10 (1991); PORTA, A.: *La victòria catalana de 1705*. Barcelona, 1984; SANPERE i MIQUEL, S.: *Fin de la nación catalana*. Barcelona, 1905; STIFFONI, G.: «Un documento inédito sobre los exiliados españoles en los dominios austríacos después de la Guerra de Sucesión», dins *Estudios. Revista d'Història Moderna*, 17 (1991), pp. 6-55; VOLTES, P.: *L'arxiduc Carles d'Àustria, rei dels catalans*. Barcelona, 1967. No obstant, un document imprescindible i de primera mà continuen essent les *Narraciones históricas* de Francesc de Castellví, enllestides vers 1726, custodiades a l'Arxiu de Viena (Cat. XVI/2/1, 448/a, 987w 937: Geschichte Spaniens [in Spanischer sprache] vgl böhm 669), de les quals n'hi ha una còpia manuscrita a la Biblioteca de Catalunya (Ms. 421); darrerament (Madrid, 1998), se n'ha iniciat l'edició crítica.

2. en 1707...grande: interpolació d'una altra mà.

3. S'adherí a la causa austriacista el 1706 a Guadalajara, durant l'expedició de Carles III a Madrid. Va ser virrei de Sardenya el 1711-1713. Malalt, passà poc després a Viena.

4. Hi ha interpolat, d'una altra mà: «Nacido en Castiglia». *Los Españoles Blancos*: es refereix a l'església fundada a Viena, a l'Alstergasse, en temps de l'emperador Leopold per trinitaris descalços espanyols. El terme adquireix ple sentit per contraposició als «Espanyols Negres», és a dir, a l'església fundada en el mateix regnat per benets de la monarquia hispànica, dedicada a la Mare de Déu de Montserrat.

5. Al setge de Barcelona de 1713-14, serví al regiment de Sant Vicenç Ferrer (fusellers), com a alferes.

6. El regiment va prendre el nom del comte d'Alcaudete, fill del comte d'Orpesa. Adherí a la causa austriacista el 1706 a Guadalajara, durant l'expedició de Carles III a Madrid, va ser fet presoner a Brihuega; bescanviat, va continuar en actiu al Regiment d'Infanteria d'Aragó, a Itàlia i després a Hongria. El regiment devia ser format per uns 400 o 500 homes i consta en actiu en un inventari de 1727.

7. A començament de 1715 ja era a l'Imperi, on cobrava un sou com a coronel d'infanteria.

8. Sobre aquest personatge, vegeu: RODRÍGUEZ VILLA, A.: *Don Diego Hurtado de Mendoza y Sandoval, Conde de la Corzana, 1650-1720*. Madrid, 1907. La seva família va retornar a Castella el 1738.

9. gentilhomme de chambre: interpolació d'una altra mà.

10. Apareix ja en un llistat de començament de 1715, catalogat com a exiliat de «primera classe» o «primera calidad» i amb dret a rebre l'elevadíssima pensió d'entre 6.000 i 8.000 florins. Posteriorment, la pensió passarà a la seva vídua, comtessa de Santa Cruz, filla del comte de la Corzana.

11. Capità d'arquitectes militars, va dirigir les obres a les fortificacions de Montjuïc durant el setge de 1713-14. Era ja a Viena el juny de 1716.

12. Va marxar de Barcelona el març de 1713, per passar a Nàpols. Va ser virrei de Sardenya en el període 1714-17 i posteriorment governador del Castell Nou de Nàpols, on Sampere i Miquel creia que havia mort.

13. Sobre aquest personatge, vegeu especialment: Lluís PUJAL: *Antoni Desvalls i de Vergós, marquès de Poal*. Barcelona, 1988. El

- seu fill, Manuel Desvalls i d'Alegre, va morir a Viena el 1760, havent exercit diversos càrrecs a la cort imperial, entre els quals el de preceptor del futur emperador Josep II. Un seu germà, Manuel Desvalls i de Vergós, va ser governador d'Eivissa i de Gaeta i va combatre contra els turcs a Hongria com a general; va ser nomenat gran camarlenc durant el regnat de Maria Teresa i va morir a Viena el 1774, a l'edat de cent anys.
14. Emprisonat el setembre de 1714 amb Villarroel i altres oficials, de primer a la Corunya i després (1719) a Segòvia, va ser alliberat el 1725 com a conseqüència de la pau de Viena; aleshores passà a l'Imperi.
15. Fernando Pignatelli va abandonar Madrid el 1710, amb les forces austríacistes. Va ser governador del regne d'Aragó. El 1713 va marxar de Barcelona, amb destinació a Nàpols, d'on es desplaçà fins a Viena, on ja es trobava acomençant de 1715 i on rebia una pensió de 1.000 florins. Pertanyia a una branca familiar diferent a la de Maria Josefa Pignatelli i d'Aymerich, comtessa d'Altham, que va constituir un important nucli de referència per als exiliats a Viena fins a la seva mort (1755).
16. A començament de 1715 era ja a l'Imperi. El seu fill va ser ambaixador imperial a Berlín.
17. El darrer 2 és una esmena, damunt una xifra anterior il·legible.
18. Eudald Mas i Duran, emprisonat el setembre de 1714 amb Villarroel i altres oficials, de primer a la Corunya i després (1719) a Segòvia, va ser alliberat el 1725 com a conseqüència de la pau de Viena; aleshores passà a l'Imperi.
19. Emprisonat el setembre de 1714, va ser conduït al castell d'Ondarribia, d'on va ser alliberat per les tropes franceses el 1719. Aleshores s'exilià a l'Imperi, a través de Gènova. La seva carrera militar s'havia iniciat en la defensa del Principat de 1694-97.
20. El 1715 era a Viena. El seu fill va continuar la carrera militar a Nàpols i Hongria, però el 1718 abandonà l'exèrcit.
21. *Llagostera*: esmena d'una altra mà. Ratllat hi diu: «Sant Felíu». Nicolau Aixandrí, tinent coronel del regiment de la Diputació, va ser detingut a Barcelona el setembre de 1714 i traslladat a Pamplona i, posteriorment (1719), a Segòvia. Va ser alliberat el 1725 com a conseqüència de la pau de Viena; aleshores passà a l'Imperi.
22. Fill d'Antoni Vicentelo d'Erill (vegeu nota 3). D'antuvi filipista, emprisonat el 1710, va passar a la causa austríacista el 1711 i va servir a Sardenya.
23. Personatge clau en l'inicial triomf austríacista al País Valencià, va ser processat per les autoritats catalanes després d'abandonar una expedició militar a Alella (octubre de 1713) i enviat a Viena. El seu cas va ser sobressegut i va poder continuar a l'exèrcit imperial.
24. A començament de 1715 era ja a l'Imperi, on consta en una llista d'oficials sense ocupació.
25. L'Hospital de la Nació Espanyola de Viena va ser constituït el 1718; hostatjava pacients dels diversos regnes de la monarquia hispànica i era mantingut amb diversos tributs dels regnes hispànics italians.
26. Emprisonat per les tropes borbòniques (1705), va ser bescanviat el 1707. El setembre de 1714 va aconseguir fugir de Barcelona, on les autoritats borbòniques n'havien decretat ordre de detenció. Novament emprisonat a Sardenya (1717), va ser enviat als presidis de Cartagena i Peníscola. Bescanviat de nou, va arribar a Viena el 1720.
27. Capità del regiment de la Diputació en el setge de Barcelona, ferit el 14 d'agost de 1714, obtingué passaport per marxar de Barcelona després de la capitulació de la ciutat. S'afincà a Viena el 1717.
28. Alfonso Díez de Aux, militar aragonès, austríacista des del 1709, va participar en la defensa de Barcelona. Ferit en el setge, després de l'ocupació va aconseguir fugir de la vigilància de les tropes borbòniques i exiliar-se a Viena (1715), via Lisboa. Va obtenir la nacionalització hongaresa el 1722. La seva família va establir-se, durant la dècada de 1750, a Pest.
29. Coronel del regiment d'infanteria del seu mateix nom, després d'abandonar Barcelona amb l'exèrcit imperial (1713), hi retornà (agost de 1714) per encàrrec del virrei de Mallorca, marquès de Rubí, amb l'objectiu de gestionar la capitulació de la ciutat. Posteriorment, marxà a l'Imperi. Hom l'havia suposat nascut a Barcelona.
30. El 1707 era a Flandes, amb grau de tinent coronel agregat. El 1714 es va desplaçar a Viena. El 1723 va assolir el grau de tinent coronel d'infanteria.
31. *Orihuela*: esmena d'una altra mà. Ratllat hi diu: «Horigüela». Un Nicolau Timor, també valencià, va servir a l'exèrcit austríacista des de 1709; el 1714 era a Mallorca, el 1715 a Sardenya i posteriorment es desplaçà a Viena; el 1726 era a Sicília.
32. No ens ha estat possible establir la filiació entre aquest personatge i el seu homònim (1717-86), nascut també a Balaguer i cap de l'expedició a Califòrnia (1769-70).
33. Vegeu notes 3 i 22. Fill cabaler d'Antoni Vicentelo d'Erill i germà de Josep Roger d'Erill, comtes d'Erill. A començament de 1715 era ja a l'Imperi.
34. Un Tomás Balú era ja a l'Imperi «con familia» el 1715 i percebia una pensió de 300 florins. Sobre l'almirall de Castella, vegeu: *El último almirante de Castilla. Don Juan Tomás Enriquez de Cabrera*. Madrid, 1902.
35. Era ja a l'Imperi a començament de 1715 i cobrava, juntament amb el seu germà, una pensió de 800 florins.
36. Un Tomás Balú era ja a l'Imperi «con familia» el 1715 i percebia una pensió de 300 florins. Cal entendre que, amb Joaquín, es va extingir aquesta branca familiar.
37. No sembla que es tracti de Josep d'Oliver, comte de Camprodon, capità de la Coronela, que hom suposa mort a Barcelona l'11 de setembre de 1714.
38. El darrer 2 és una esmena, damunt una xifra anterior il·legible. En la relació de 1726 publicada per Stiffoni consta que era viu.
39. Francesc Cortada i Sellers, vigatà, austríacista de primera hora, capità d'un regiment alçat pels anglesos i després de la companyia de Vic, va ser tinent coronel del regiment d'infanteria de Santa Eulàlia durant el setge de Barcelona; s'exilià a Gènova i posteriorment a Viena, on residia el 1726.
40. Germà de Rafael Nebot (vegeu nota 23), va jugar un paper important en la defensa de Barcelona.
41. Francesc Bosquets i Mitjans, síndic de Terrassa, coronel de les forces d'Antoni Desvalls (vegeu nota 13); l'agost de 1714 va intentar entrar a Barcelona, amb un miler d'homes, sense èxit. Va marxar a Mallorca i posteriorment (1715) a Viena, on el 1726 cobrava una pensió de 45 florins mensuals.
42. Pere Brichfeus lluità a les ordres d'Antoni Desvalls (vegeu nota 13) durant la Guerra de Successió i, ja a l'exili, a Hongria contra els turcs.
43. Les dues darrers xifres han estat esmenades.
44. *23 de marzo*: interpolació d'una altra mà. Ratllat, hi ha escrit: «febrero».
45. Va participar en la defensa de Catalunya i de Mallorca (1715). Va exiliar-se a Nàpols i després (1716) a Viena, on el 1718 va esdevenir tinent coronel de cavalleria; el 1726 cobrava una pensió de 45 florins mensuals.
46. Austríacista de primera hora, sergent major de Montjuïc durant el setge de Barcelona, va ser detingut per les autoritats borbòniques el setembre de 1714 i traslladat a Pamplona i, posteriorment (1719), a Segòvia. Va ser alliberat el 1725 com a conseqüència de la pau de Viena; aleshores passà a l'Imperi.

47. Manuel Iñíguez Abarca, fill de José Iñíguez Abarca, marquès de las Navas, va ser capità en la defensa de Barcelona, en el regiment de Santa Eulàlia, comandat pel seu pare, que va morir el 20 de juliol de 1713. Alguns textos l'havien considerat, erròniament, mort l'onze de setembre de 1714.
48. Aquest personatge apareix, per error, en la relació següent. Era sergent major del regiment de la Diputació durant el setge de Barcelona i posteriorment va participar en les guerres d'Hongria. L'església de Montserrat de Viena, fundada el 1639 per monjos catalans, va ser un dels punts de trobada de l'exili austriacista.
49. Aquest personatge apareix, per error, en la relació següent. El marquès de Boil, Josep, es va declarar austriacista el 1705. El 1707 era a Barcelona i el 1715 a Viena, després d'una breu estada a Mallorca, Gènova i Milà. Va ser gentilhome de la cambra de l'emperador. Antoni Boil devia ser-ne costí.
50. Ja era governador de Gaeta el 1713, quan la seva muller va marxar de Barcelona en el seguici de l'emperadriu.
51. El darrer 3 és una esmena, damunt una xifra anterior il·legible.
52. Sobre l'almirall de Castella, vegeu nota 34.
53. Les tres primeres notícies d'aquesta segona relació apareixen, per error, en la primera. El regiment de cavalleria de Morrás va ser evacuat de Barcelona el juliol de 1713.
54. Evacuat de Barcelona el 1713, va participar en la guerra d'Hongria en el regiment d'Ahumada i en els conflictes d'Itàlia.
55. Oleguer de Cartellà i Çavastida havia estat patge reial en la guerra de Successió; a començament de 1715 era gentilhome de cambra i capità a Hongria.
56. Marquès de Rubí (1694), cofundador i primer secretari de l'Acadèmia Desconfiada (1700), austriacista de primera hora, seguí una fulgurant carrera polític-militar, com s'esmenta al text. La seva única filla, Maria Francesca, es casà amb Francesc Pignatelli i d'Aymerich, germà de la comtessa d'Altham (sobre aquest personatge, vegeu nota 15). Vegeu també: Pere MOLAS. «La família del marquès de Rubí, dels Àustria als Borbó», dins *Afers*, 20 (1995), pp. 61-71.
57. L'oficialitat del regiment d'Ahumada era formada majoritàriament per aristòcrates castellans; era finançat per l'almirall de Castella (vegeu nota 34). El regiment era present a Buda el 1716 i consta en els llibres de matrícula si més no fins al 1722. Devia ser format per uns 400 o 500 homes.
58. El 1705 era alferes amb grau de sergent major de la Guàrdia Reial Catalana. El regiment de Vázquez es trobava el 1735 a Szigetvár.
59. Probablement, fill del síndic de Lleida, Joan Baptista Bullfarines.
60. La notícia d'Antoni Llorach apareix, ratllada, en la primera relació. D'ella manllevem «*Allí està sepultado*», que cal entendre que es refereix a Belgrad.
61. Una notícia més abreujada de Josep Vilanova apareix, ratllada, en la primera relació.
62. El seu germà Francesc havia evacuat Barcelona amb l'emperadriu el 1713.
63. Va defensar Càller (1717). Va ser també governador de Fiume. Carreras i Bulbena el considera antecedent familiar (*Villarreal... Op. cit.*, p. 85, n. 6.)
64. Don Juan, comte d'Escotti, va ser governador militar del Banat de Timisoara des del 1740 fins a la seva mort.